

**Popiš nesud',
zpětná vazba,
která
kultivuje třídu**

S čím se dnes potkáme

- Proč hodnotící věty nefungují
- Principy popisu místo soudu
- Které větné vzorce se mohou hodit do praxe
- Jak reagovat v náročných momentech
- Jak naučit žáky, aby si dávali zpětnou vazbu
- Jak kultivovat projevy třídy, aby zpětná vazba podporovala bezpečí a vztahy ve třídě

Proč hodnotící věty nefungují

Hodnocení vs. Popis

- Mozek čte slova jako signály bezpečí nebo ohrožení
- Soud aktivuje obranu, popis otevírá spolupráci
- Hodnocení spouští emoci, popis buduje orientaci

„Když hodnotím, spouštím obranu. Když popisuji, zapínám myšlení.“

Anketa 1

Jak často používáte věty, které hodnotí ('jsi', 'máš', 'nejsi')?

- A) Téměř vždy – to je prostě zvyk
- B) Občas – někdy se mi to ujede
- C) Jen výjimečně – snažím se popisovat
- D) Nevím – zatím jsem nad tím nepřemýšlel/a

Jak být více popisný?

Zaměřujte se na:

- chování, které lze vidět nebo slyšet, (vidím že..)
- konkrétní projevy, ne motivy, (neptám se proč...)
- situaci, ne osobnost. (tohle není v pořádku protože...)

Hodnotící věta x Popisná alternativa

- „Jsi nepozorný.“ x „Když vysvětluji, díváš se mimo tabuli.“
- „Nebud' líný.“ x „Nezačal jsi pracovat na úkolu, i když čas už běží.“
- „Jsi šikovný.“ x „V úkolu jsi použil tři příklady, které ukazují, že tématu rozumíš.“
- „To jste to odflákli“ x „Při prezentování jsem neviděl zapojení všech“
- (ke kolegovi) „Třída dnes neposlouchala.“ x „Když jsem zadával práci, několik žáků se bavilo mezi sebou. Hlavně zadní lavice“

Anketa 2

S čím u používání popisné zpětné vazby nejvíce bojujete?

- A) Zastavit se a nehodnotit hned, udržet si odstup
- B) Najít vhodná slova pro popis
- C) Zachovat klid, když mě situace rozčílí
- D) Mám pocit, že popis působí moc „měkce“ a nevystihne mou myšlenku

Trénink oka: hodnotící / popisné věty

- 1 Třída byla dnes úplně nemožná.
- 2 Jen pět žáků se zapojilo do diskuze, ostatní zůstali zticha.
- 3 Eliško, tvoje práce je moc pěkná
- 4 Na plakátu jsou tři obrázky a žádný text.
- 5 Zase jsi to odflákl Karle.
- 6 Aničko, v úkolu ti chybí závěr a podpis.
- 7 Dneska jsi nepozorný Pepo.
- 8 Když jsem mluvila, tak si zase zadní lavice povídala mezi sebou.
- 9 Ty jsi prostě výborný žák Matyáši.
- 10 Děcka, dnes jste reagovali rychleji než včera.

- 1 Hodnotící** „Nemožná“ vyjadřuje soud, ne popis situace.
- 2 Popisná** Fakta – počty, konkrétní chování, bez hodnocení.
- 3 Hodnotící** Slovo „pěkná“ vyjadřuje názor, ne pozorování.
- 4 Popisná** Konkrétní fakt – co je na plakátu, žádný soud.
- 5 Hodnotící** „Odflákl“ je interpretace záměru, ne popis.
- 6 Popisná** Pouze popisuje, co chybí – konkrétní informace.
- 7 Na hraně** „Nepozorný“ může být až velká zkratka, nemusí dojít k pochopení. Chybí popis nebo dopad.
- 8 Popisná** Vyjádření pozorování („dva žáci si povídali“).
- 9 Hodnotící** „Výborný“ je soud, i když pozitivní.
- 10 Popisná** Popis srovnání faktů, ne hodnocení osobnosti.

Jak to předat žákům?

- Popis – dopad - návrh
- Jazyk který používáte se stává vlastní i třídě
- Formulujte popisně pravidla a jejich dodržování
Připomínám pravidlo týkající se přípravy na hodinu:
„Na lavicích zůstaly sešity z minulé hodiny.“
- Následně upevňujte princip
„Všimli jste si, že jsem řekl, co vidím, ne kdo za to může?“

Chce to trénink

Po skupinové práci nechte žáky říct větu o svém (nebo druhém týmu):

- „Viděl jsem, že jste se hodně domlouvali.“
- „Slyšel jsem, že jste si rozdělili úkoly spravedlivě.“
- Ptejte se: „Byla to věta popisná nebo hodnotící?“

Pozor, je třeba zastavovat případné nevhodné projevy chování

Jemné tipy

- Buďte konzistentní. I v kázeňsky náročných, nebo vypjatých situacích zůstaňte u popisu, ne přívlastků.
- Připomínejte žákům principy jemně. Místo „to bylo hodnotící“, lze říct „zkus to říct popisněji“ nebo „zopakuj to tak, aby se druhý neurazil“.
- Využijte vizuální pomůcky. Např. kartičky s ikonami „Oko 👁“ (vidím) – „Ucho 🗣“ (slyším) – „Srdce ❤“ (vnímám dopad)

Popisná zpětná vazba mezi žáky

3 minuty pro vaši třídu

Pracovní list v chatu

Zkuste si pracovní list upravit pro Vaše žáky, změňte jazyk, ale ponechte smysl cvičení

Když to ve třídě „vře“

- Emoce učitele = spouštěč i kotva celé třídy
- Klid není pasivita – je to vědomá volba reakce
- Nejprve se zastavím → pak reaguji

Může pomoci:

Nádech – pozorování – pojmenování situace

Zkuste větu místo krátké reakce („Pepo už dost“, „Bude tu ticho“)
„Teď je ve třídě moc hluku. Počkám, až budeme moct pokračovat.“

Reakce učitele směřuje k cíli hodiny, ne k emocím

- Použijte popis, místo soudu nebo moralizování:
„Potřebuji, abychom se teď vrátili k úkolu.“ nebo „V tuto chvíli se nedaří slyšet zadání.“ nebo „Teď nám nefunguje pravidlo hlásíme se“
- Zůstaňte v roli průvodce, nenechte se dostat do role „soudce situace“

Krátká struktura pro klidnou reakci

- 1) Popis (co vidím)
- 2) Dopad (jak to ovlivňuje práci)
- 3) Návrh (co teď potřebujeme)

- Každá reakce může být výchovná i podpůrná zároveň

Pracovní list pro pedagoga

- Dopřejte si chvíli pro sebe a reflexi

Anketa 3

V jakých situacích pro vás bude nejpřirozenější začlenit popisnou zpětnou vazbu?

- A) V běžné výuce – krátké reakce na chování
- B) Při hodnocení práce žáků
- C) V rozhovorech o chování (reflexe činností, třídní pravidla,...)
- D) Při komunikaci s rodiči nebo kolegy

FAQ (nejen pro zvědavé kolegy)

? Proč nestačí říct, že žák se „chová špatně“?

👉 Protože hodnotíme člověka, ne situaci. Popis pomáhá žákovi vidět co se děje, ne kým je.

? Co znamená „popisná zpětná vazba“?

👉 Vyjadřuje pozorování – co vidím, slyším, čeho si všímám. Bez soudů, přídavných jmen a emocí typu „dobře“, „špatně“.

? Jak ji mohu začít používat?

👉 Zastav se, všimni si, co popisuješ. Začni u jedné věty denně: převed' soud na pozorování.

? Co to přinese třídě?

👉 Klidnější komunikaci, větší otevřenost, méně obrany. Žáci ví, co mají změnit – ne kdo „selhal“.

? Můžou ji používat i žáci mezi sebou?

👉 Ano! Společně si vytvořte „třídní jazyk popisu“ – třeba pravidlo: 🧑 „Ve třídě popisujeme, neodsuzujeme.“

„Malý krok do praxe“

Cíl: Zafixovat si jeden malý krok, který zkusím po dnešním webináři zařadit do běžné pracovní rutiny.

Vybavte si Váš páteční rozvrh. Najděte jednu třídu, kterou dobře znáte a je pro vás něčím silně typická. Zkuste si představit jak dáváte zítra této třídě (nebo žákovi) zpětnou vazbu.

Napište si jednu větu, kterou byste chtěli zítra říct jinak – v duchu popisu místo soudu.

Například: místo „Jsi nepozorný“

Nevší máš si právě zadání, potřebuješ ho zopakovat?’

Odnášíte si alespoň jednu praktickou věc?

Jednu větu, myšlenku, ... cokoliv.

Pokud ano, přeji ať se zpětná vazba daří po celý rok.

Jak se potkávat a zůstat v kontaktu?

**ředitelé škol
učitelé i třídní
poradenští pracovníci
žáci, studenti i rodiče**

madio.cz/kurzy

MADIO